

ΣΕΛ. 28-29

ΝΙΚΟΣ ΔΑΒΒΕΤΑΣ
**Επιστρέφει με
το «Ωστικό κύμα»**

Νίκος Δαββέτας **ΑΓ**

Θέλουμε τα παιδιά μας να μαξεπεράσουν σε επαναστατικότητα

Ο βραβευμένος συγγραφέας επιστρέφει με το μυθιστόρημα «Ωστικό κύμα» κι ένα τολμηρό και δύσκολο θέμα. Έλληνας φοιτητής στο Λονδίνο σκοτώνεται κάτω από μυστηριώδεις και ύποπτες συνθήκες σε τρομοκρατική ισλαμιστική επίθεση. Η μητέρα του, η οικογένειά του αλλά και η σημερινή Ελλάδα μπαίνουν στο μικροσκόπιο

► Tns **ΒΕΝΑΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**
v.georgakopoulou@efsyn.gr

Ηταν θέμα χρόνου. Το «Ωστικό κύμα» του Νίκου Δαββέτα είναι το πρώτο ελληνικό μυθιστόρημα που φέρνει την ισλαμική τρομοκρατία στην πόρτα μας. Έλληνας φοιτητής στο Λονδίνο βρίσκει τον θάνατο στη διάρκεια τρομοκρατικής επίθεσης στο μετρό. Υπάρχει μητέρα που το παιδί της σπουδάζει στο εξωτερικό και δεν τρέμει σ' αυτή την ιδέα; Τι θα συμβεί, όμως, όταν η Δέσποινα, η κεντρική ηρωίδα του Δαββέτα, μάθει ότι ο αγαπημένος γιος της είχε κάποιο ρόλο στην επίθεση;

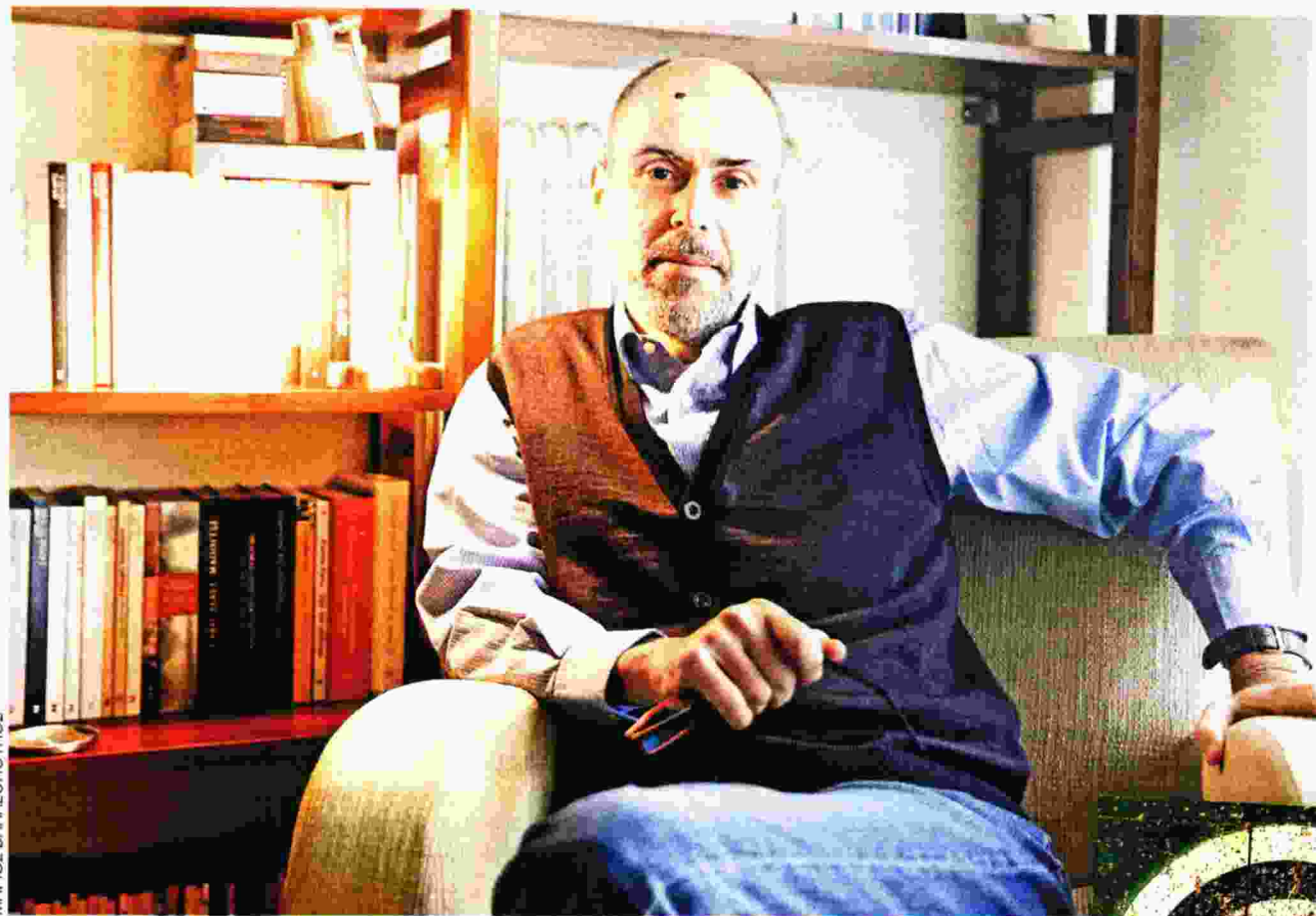
Το «Ωστικό κύμα» (εκδόσεις Πατάκη) είναι ένα πυκνό, μικρό, νευρικό βιβλίο που σε αναστατώνει, σε αναγκάζει να σκεφτείς πολλά και δύσκολα. Η αγία ελληνική οικογένεια, οι έφηβοι που είναι έτοιμοι να ανατιναχτούν (με βόμβες ή χωρίς βόμβες στα χέρια), η Ευρώπη που υψώνει φράκτες και το πληρώνει, η αγάπη που είναι ανίσχυρη, η ζωή που συνεχίζεται...

Για μια ακόμα φορά ο Νίκος Δαββέτας, όπως στην «Εβραία νύφη», που τιμήθηκε με το βραβείο Ουράνη από την Ακαδημία Αθηνών (2010), και στον «Ζωγράφου του Μπελογιάννη» (2013), ξεκινάει από την Ιστορία, από γεγονότα που γίνονται πρωτοσέλιδα ή μονόστιπλα, αδιάφορο. Για να φτάσει στον πόνο και την περιπέτεια του ανθρώπου.

• **Πώς ξεκίνησε το βιβλίο; Από τον θάνατο Έλληνα φοιτητή σε τρομοκρατική επίθεση; Από μια μητέρα που χάνει το παιδί της;**

Δεν ξέρουμε από πού έρχονται τα βιβλία, αλλά αυτό ειδικά δεν το είχα καν σχεδιάσει. Σχεδόν δεν στρώθηκα κανονικά να το γράψω. Κρατούσα σημειώσεις συνοδευόμενος τον γιο μου σε παιδοτόπους και βόλτες και παρατηρώντας ξαφνικά, και για πρώτη φορά, τους Έλληνες ως γονιούς. Δηλαδή, πώς συμπεριφέρονται στα παιδιά τους. Η πρώτη σκέψη, από την οποία ξεκίνησε το βιβλίο, ήταν αυτή της απώλειας: τι θα ένιωθα αν έχανα ξαφνικά το παιδί μου; Κάποιος που διάβασε το «Ωστικό κύμα» μου είπε ότι βρήκε κρυμμένη μέσα του αυτή την προσωπική μου αγωνία.

• **Γιατί τότε δεν κάνατε άντρα,**

πατέρα, τον κεντρικό σας αφηγητή; Θα ήταν και πιο πρωτότυπο.

Γιατί διαπίστωσα ότι οι Έλληνες πατεράδες είναι ανεπαρκείς ή απόντες, λυπάμαι που το λέω, δεν εξαιρώ ούτε τον εαυτό μου. Αλλά φοβάμαι ότι στις μέρες μας είναι απύσους πια και οι μητέρες, γιατί ακριβώς προσπαθούν να μιμηθούν τη ζωή των ανδρών, δικεκδικούν περισσότερες ώρες έξω από το σπίτι για ελεύθερο χρόνο και καριέρα. Και μένουν τα παιδιά μόνα.

• **Το βιβλίο επιχειρεί -με σημαντικό τρόπο- να φωτίσει και τις αιτίες που, ίσως, οδήγησαν έναν νεαρό Έλληνα στην τρομοκρατία. Γιατί, όμως, τονίζετε τόσο την προσπάθεια της μάνας να διαπαιδαγωγήσει πολιτικά τον γιο της σούρνοντάς τον στη γιορτή του Γοργοπόταμου; Τι θέλετε να μας πείτε;**

Ότι μια ολόκληρη γενιά προσπαθεί να μεταδώσει στην επόμενη τις πολιτικές της απόψεις σώνει και καλά. Το βλέπουμε σε τελετές μύησης, που φτάνουν στα όρια του γελοίου, όπως πρόσφατα στο νηπιαγωγείο, που βάλανε τα παιδάκια σε χαρτόκουτο να παριστάνουν το ταγκ του Πολυτε-

χνείου. Η μουσειακή αναβίωση κάποιων αγώνων-φετίχ δεν είναι καινούργια ιστορία, τα ίδια έκανε και η γενιά της Εθνικής Αντίστασης στη δικιά μου -με θυμάμαι 15 χρόνων να τραγουδάω αντάρτικα. Συγχρόνως, ακούω συχνά, στον δικό μου κύκλο τουλάχιστον, «είμαι περήφανος που ο γιος μου πήγε στην τάδε διαδήλωση ή χτυπήθηκε με τα ΜΑΤ» και σπάνια ή ποτέ «είμαι περήφανος που έκανε μια φοβερή εργασία στους υπολογιστές». Θέλουμε τα παιδιά μας να μαξεπεράσουν σε επαναστατικότητα, τους περνάμε ένα DNA αντίστασης.

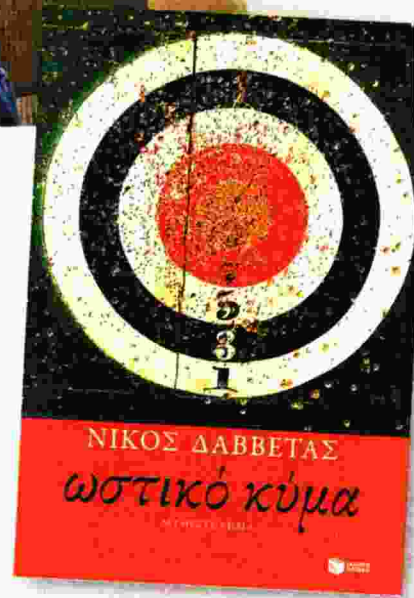
• **Θεωρείτε ότι αυτό είναι, ίσως, ένας προθάλαμος της τρομοκρατίας;**

Ακριβώς. Δεν είναι πολύ δύσκολο να περάσει κανείς από τη διαμαρτυρία σε πολύ σκληρές ενέργειες. Αλλά -κι εδώ φυσικά πιάνει δουλειά η μυθοπλασία ή η αληθοφάνεια- το πέρασμα στην τρομοκρατία οφείλεται και σε άλλες ψυχολογικές παραμέτρους ενός παιδιού. Στο βιβλίο μου είναι ένα πληγωμένο αγόρι από το διαζύγιο των γονιών του. Αλλά νιώθει και γενικά ελαττωματικό, δεν είναι εύκολα αποδεκτό, δεν έχει φίλους. Κι εκεί στο Λονδίνο βρίσκει επιτέλους ανάμεσα στους

ισλαμιστές μια κοπέλα, μια ομάδα που τον αποδέχεται και ένα σκοπό στη ζωή του. Γιατί η εχθρότητα προς τον Δυτικό Κόσμο, που καλλιεργείται στην Ελλάδα εδώ και πολλά χρόνια, από την Αριστερά αλλά και τη Δεξιά, κολλάει θαυμάσια με τον λόγο των εξτρεμιστών ισλαμιστών.

• **Ο τρόπος που περιγράφετε την Αφρικανή φοιτήτρια Μιρέιγ, που παρασύρει τον Έλληνα συμφοιτητή της στην τρομοκρατία, είναι σχεδόν τρυφερός. Η τραγική της ιστορία, μέχρι να φτάσει στο Λονδίνο, σαν να δικαιολογεί τον θάνατο που σπέρνει.**

Μια ανάλογη ιστορία με της Μιρέιγ είχα διαβάσει σε μικρό ρεπορτάζ στην «Ελ Παϊς». Ηθελα να πλάσω ένα πρόσωπο που να μην είναι εύκολα καταδικάσιμο. Για όνομα του Θεού, είναι μια δεκαοκτάχρονη μετανάστρια, το μόνο που έχει προλάβει να ζήσει είναι αδικία, περιφρόνηση, πόνο, θάνατο. Δεν είναι συγκροτημένη ιδεολογικά και θεωρητικά. Αλλά και, γενικά, τα παιδιά που παίρνουν μέρος σε τρομοκρατικές ενέργειες στην Ευρώπη είναι συνήθως δικά

μας παιδιά. Ζουν μια σχιζοφρένεια. Μεγαλώνουν μέσα στον Δυτικό Πολιτισμό, μορφώνονται στα σχολεία του, απολαμβάνουν όλες τις τεχνολογικές του κατακτήσεις, μπορεί να κουβαλάνε τις μολτόφ σε τσάντες της Tate Gallery. Και συγχρόνως τον μισούν, θέλουν να τον καταστρέψουν.

• **Χρησιμοποιώντας, όπως η Μιρέιγ, θρησκευτικό σκοταδιστικό λόγο;**

Το να βάλεις δυο τσιτάτα από τον Κοράνι σε ένα κείμενό σου δεν είναι φοβερό. Είναι όπως βάζαμε εμείς τσιτάτα από τον Μαρξ και τον Λένιν, δεν μας έκανε αυτό αναγκαστικά λενινιστές με την κλασική έννοια.

Σ για

• **Το βιβλίο σας είναι πολύ φιλόδοξο, θα μπορούσε να είναι και τεράστιο σε έκταση. Κι όμως, συμπυκνώσατε τα πάντα σε 150 σελίδες.**

Εχω πετάξει πολύ υλικό, το κάνω πάντα, τα βιβλία μου ξεκινάνε διπλάσια, δεν θέλω ο κόσμος να βαριέται. Θυμάμαι μια φράση του Μάνου Χατζιδάκι, που τη λέω πολύ συχνά στα μαθήματα δημιουργικής γραφής. Όταν δούλευα στο «Τέταρτο», του είχα χαρίσει μια ποιητική μου συλλογή και μου είχε πει: «ευτυχώς που είναι μικρή, γιατί εγώ δεν διαβάζω βιβλία με πολλές σελίδες». «Γιατί;», τον ρώτησα. «Είμαι υπέρ του βελονισμού. Μου φτάνουν μια-δυο φράσεις ή στίχοι, όπως πιάνει ο βελονιστής ένα νεύρο και το ακινητοποιεί». Πολλοί, πάντως, θα πουν ότι το βιβλίο ίσως ήθελε δυο-τρία κεφάλαια για τους ισλαμιστές. Αλλά δεν ήθελα να πέσει το βάρος στην ισλαμική τρομοκρατία, αισθάνομαι αναρμόδιος να μιλήσω γι' αυτή. Το έψαξα, όμως, το θέμα, μίλησα με παιδιά φίλων, που σπουδάζουν στην Αγγλία, έμαθα ότι υπάρχουν πανεπιστήμια όπου οι ισλαμιστές έχουν έντονη παρουσία και συνεργάζονται άψογα σε εκδηλώσεις με τους τροτσκιστές, τους αναρχικούς και άλλες περιθωριακές ομάδες. Αλλά, να ένα πράγμα που δεν έκανα γιατί δεν είχα χρήματα, αυτό που είχα κάνει στην «Εβραία νύφη», που είχα πάει στο Βερολίνο: δεν ταξίδεψα στο Λονδίνο, να μπω στα πανεπιστήμια, να δω τι γίνεται. Αλλά τότε, ίσως, θα έγραφα ένα άλλο βιβλίο.

• **Έχει χτυπηθεί πολύ ο κόσμος του βιβλίου, εκδότες και συγγραφείς, από την κρίση;**

Το βρίσκω τραγικό ότι το βιβλίο δέχτηκε τα τελευταία χρόνια, τα χρόνια των μνημονίων, μια τόσο μεγάλη επίθεση. Κατ' αρχήν, με την κατάργηση της ενιαίας τιμής του βιβλίου που πρέπει να επανέλθει. Επειτα, πότε θα καταλάβουμε πόσο σημαντική είναι η ύπαρξη ενός σοβαρού Εθνικού Κέντρου για το βιβλίο; Χώρες πολύ μικρότερες από μας, η Λιθουανία και η Πορτογαλία, προωθούν τη λογοτεχνία τους στο εξωτερικό, χρηματοδοτούν μεταφράσεις. Κι εμείς εδώ αντιμετωπίζουμε έναν ποιητή, που βγάζει μια συλλογή κάθε πέντε χρόνια και εισπράττει ελάχιστα δικαιώματα, σαν να 'ναι μεγαλογιατρός και υδραυλικός.